

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Evaluatie WerkBedrijf

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

In te stemmen met de reactie van het college op het eindrapport "Samen aan het werk voor ondernemers en kandidaten" (bijlage 2) zoals geformuleerd in onze brief aan het dagelijks bestuur van de MGR (bijlage 1), dat wil zeggen;

- a. De regionale inzet voor de betrokken gemeenten zoals die gestalte krijgt in de dienstverlening van WerkBedrijf te ondersteunen en deze dienstverlening blijvend te willen financieren zoals in 2019 vastgelegd in de nota 'Werk voorop!'.
- b. Voorlopig vast te willen houden aan WerkBedrijf als arbeidsbemiddelingsbedrijf, waarbij de gemeente primair zelf lokaal dienstverlening aanbiedt om de ontwikkeling van zelfredzaamheid en participatie te versterken.
- c. WerkBedrijf sterker te willen positioneren als strategische arbeidsmarktspeler en hieromtrent graag een nader voorstel ontvangt.
- d. Een aanpassing van het 'Informatieprotocol' wenselijk te achten met indicatoren waaruit blijkt hoe bij WerkBedrijf aangemelde inwoners zich stapsgewijs ontwikkelen gedurende de dienstverlening van WerkBedrijf.

Aanleiding

De gemeenteraad van Wijchen nam in juni 2020, bij de behandeling van de begroting van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling 'Rijk van Nijmegen' (MGR) voor 2021-2024, de motie van de VVD fractie aan waarin het college werd opgeroepen om "een onafhankelijk onderzoek uit te laten voeren naar de wijze waarop het WerkBedrijf uitvoering heeft gegeven aan zijn taken". Het algemeen bestuur (AB) van de MGR heeft deze oproep overgenomen. Het onderzoeksbureau 'De Beleidsonderzoekers' heeft het onderzoek in zomer en najaar van 2021 uitgevoerd. Het inhoudelijke vertrekpunt van de evaluatie is de nota "Sterke Werkwoorden", waarin de betrokken gemeenten in 2014 hun visie op het op te richten WerkBedrijf vastlegden.

Het dagelijks bestuur van de MGR (DB) vraagt de colleges van de betrokken gemeenten om een reactie op het eindrapport en de daarin geformuleerde conclusies en aanbevelingen. De conclusies en aanbevelingen raken de bevoegdheden van zowel college (de dienstverleningsovereenkomst (DVO)), als de raad (beleidskader) als vanzelfsprekend ook de MGR, c.q. WerkBedrijf, (uitvoering) zelf. Vanuit deze achtergrond spreekt het voor zich dat ook de raad zich uitspreekt over onze reactie op dit onderzoek. Het college houdt in essentie vast aan de eerder geformuleerde visie en beleid. Voor een verbeterslag zien wij met name aangrijpingspunten in de aansluiting van de dienstverlening van WerkBedrijf met de dienstverlening die wij lokaal organiseren. Een eventueel stevigere positionering van WerkBedrijf als 'strategisch arbeidsmarktspeler' kan worden meegenomen in een nieuw, door de raden vast te stellen, beleidskader dat moet gaan gelden vanaf 2024.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
2014	Sterke Werkwoorden
24-10-2019	Nota arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid Werk voorop!

Gewenst resultaat

Het uiterlijk 15 maart 2022 meegeven van de reactie van gemeente Druten aan het AB van de MGR ten behoeve van het vervolgproces van het uitgevoerde onderzoek.

Argumenten

1. (a) *Matching van werkzoekenden en werkgevers op regionale basis biedt de beste kansen voor een optimale en duurzame match.*
Met de keuze voor een regionaal WerkBedrijf kozen gemeenten in 2015 voor een optimale dienstverlening naar hun inwoners, zowel werkzoekenden als werkgevers. Door de ondersteuning en bemiddeling regionaal in plaats van binnen gemeentegrenzen te organiseren zijn voor werkzoekenden, via WerkBedrijf, aanzienlijk meer directe plaatsingsmogelijkheden beschikbaar bij een grote diversiteit aan werkgevers. Voor werkgevers in onze arbeidsmarktregio is één aanspreekpunt die voor alle werkzoekenden gelijksoortige ondersteuning biedt. Een grotere diversiteit aan plaatsingsmogelijkheden biedt de randvoorwaarden voor een optimale match; een optimale match biedt de beste garanties voor duurzame uitstroom. Uit het onderzoek blijkt dat deze dienstverlening door de betrokkenen wordt gewaardeerd en tot goede resultaten leidt.
2. (a) *Een mismatch tussen vraag en aanbod vraagt om aanzienlijke en langdurige investeringen om uitstroom naar werk te realiseren.*
De laatste jaren blijkt de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te groeien. Talenten en competenties van onze doelgroep sluiten steeds minder eenvoudig aan bij wat werkgevers vragen voor de mogelijkheden die zij kunnen bieden. Dat vraagt enerzijds om het meer investeren in kandidaten en, waar mogelijk, een verandering van functie-eisen (zie ook argument 5). Ook bemiddeling en plaatsing is echter mensenwerk. Voor deze dienstverlening is het opbouwen en onderhouden van goede relaties met zowel werkgevers als werkzoekenden van doorslaggevend belang. Dat vraagt om een uitvoeringsorganisatie waarvan de mogelijkheden en de continuïteit goed zijn geborgd.
Bovendien moet WerkBedrijf blijvend een groeiende groep met loonkostensubsidie geplaatste mensen (indicatie-banen) ondersteunen. Met de invoering van de Participatiewet in 2015 stromen ook mensen die voorheen een beroep konden doen op de Wajong en de Wsw in in de bijstand. Ook als deze groep uitstroomt uit de uitkering hebben zij veelal blijvend begeleiding nodig van WerkBedrijf.
3. (a) *Er is geen tegenstelling tussen regionale dienstverlening en lokale afspraken*
Zowel de regionale dienstverlening als de lokale afspraken daarbinnen dienen één en hetzelfde doel: zoveel mogelijk mensen uit de doelgroep ondersteunen naar (economische) zelfstandigheid en werk. De ruimte voor lokale afspraken (25% van het klassieke participatiebudget) werd vastgelegd in het beleidskader 'Werk voorop!'.

De wijze waarop we dit invullen, aan de hand van een 'Keuzekaart', hebben we afgesproken met de DVO voor 2020 en 2021. Uit deze Keuzekaart kunnen gemeenten vormen van dienstverlening kiezen die zij in hun gemeenten willen benadrukken en/of de beste verbinding maken met specifieke lokale omstandigheden. De Keuzekaart wordt opgesteld door WerkBedrijf in overleg met gemeenten. Op deze wijze versterken het lokale perspectief en het regionale perspectief elkaar wederzijds en voorkomen we dat inefficiënte versnippering van dienstverlening de resultaten negatief beïnvloedt, c.q. WerkBedrijf wordt "uitgehoud".

4. *(b) Voor alle doelgroepen blijft het uiteindelijk wenselijk om hun talenten te koppelen aan de mogelijkheden bij werkgevers.*

Bij oprichting van WerkBedrijf is heel bewust gekozen om uit te gaan van 'werk' en waar dat gevonden wordt: bij werkgevers. In de afgelopen jaren is er vanuit WerkBedrijf zeker ook meer aandacht gekomen voor ontwikkeling van kandidaten, maar altijd vanuit het uitgangspunt (zoveel mogelijk regulier) werk bij een werkgever. Naast deze regionale dienstverlening kennen alle gemeenten, lokaal, een breed scala aan andere vormen van dienstverlening: (Wmo-) zorg, schuldhulpverlening, vrijwilligersbeleid en diverse participatie- en welzijnsinitiatieven. Een aanzienlijk deel van de mensen die WerkBedrijf bemiddelt maakt gebruik van meerdere vormen van, ook lokale, dienstverlening. Deze vormen van dienstverlening moeten goed op elkaar ingrijpen. Op dit moment zien wij geen aanleiding om de rolverdeling tussen WerkBedrijf en gemeenten te wijzigen, door óf de taken van WerkBedrijf uit te breiden (bijvoorbeeld ook participatiecoaches) óf door WerkBedrijf zich meer specifiek op een bepaalde groep te laten richten (bijvoorbeeld alleen die groep binnen de Participatiewet die de meeste ondersteuning vraagt). Wij hechten er juist aan om specifiek de arbeidsbemiddelingsexpertise regionaal te organiseren. Daarmee voorkomen we dat er voor werkgevers een lappendeken ontstaat aan contactpersonen en mogelijkheden. Die expertise verbinden wij aan onze lokale dienstverlening en de mogelijkheden die daarbinnen ontstaan.
5. *(c) Juist bij mismatches is het van belang om voor re-integratie ook onderwijs en (het type) werkgelegenheid op elkaar te betrekken.*

In de nota 'Werk voorop!' is reeds een aanvang gemaakt om re-integratie, onderwijs en economie beter op elkaar aan te laten sluiten. Door opleidingstrajecten beter te laten aansluiten bij (o.a.) onze doelgroep en ook sterker het type werkgelegenheid dat we als regio aantrekken mede in dit licht te beoordelen vergroten we de kansen op een echt inclusieve arbeidsmarkt. WerkBedrijf is goed toegerust om dit regionaal meer vorm te geven.
6. *(d) We zoeken naar indicatoren die de sturing kunnen ondersteunen.*

De indicatoren waarover WerkBedrijf periodiek rapporteert (factsheet in mei, halfjaar rapportage in september en de jaarrekening in april) liggen vast in het informatieprotocol van de MGR. Deze indicatoren richten zich, naast die over de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), op (gedeeltelijke) uitstroomresultaten naar objectief onderscheidbare doelgroepen en instrumenten. Wij zoeken vooral naar indicatoren die inzicht bieden in wat de dienstverlening van WerkBedrijf toevoegt aan de bemiddelbaarheid van kandidaten die (nog) niet zijn uitgestroomd. Dergelijke indicatoren moeten het mogelijk maken om dienstverlening en instrumenten, waar wenselijk, meer af te stemmen op de ontwikkelmogelijkheden van de kandidaten. In zoverre participatie in benchmarks echt regionale vergelijking mogelijk maakt zouden deze meegenomen moeten worden in het protocol.

Tegenargumenten en risico's

1. (a) *Lokaal teleurstellende (uitstroom-) resultaten hebben lokaal financiële consequenties in de vorm van (extra) te betalen uitkeringen of andere kosten.*

Ook als WerkBedrijf zijn regionale resultaten behaalt is het mogelijk dat deze voor specifieke gemeenten toch achterblijven; dit vertaalt zich lokaal in meer uitkeringen die de gemeente moet betalen. Ook is het mogelijk dat resultaten regionaal binnen de begroting blijven, maar lokaal toch tot extra kosten leiden. Dit is het geval als binnen één gemeente méér mensen op 'Op Weg naar Werk'-trajecten (arbeidsmatige dagbesteding) of indicatiebanen zijn geplaatst dan verwacht. Dergelijke situaties komen echter ook voor als de dienstverlening niet regionaal maar lokaal wordt georganiseerd. Doordat lokaal voortdurend mensen in- en uitstromen in de uitkering, wijzigt ook de samenstelling van de groep voortdurend. In het ene jaar zijn er meer mensen die (relatief eenvoudig) uitstromen dan in het andere, of meer mensen die een beroep kunnen doen op een indicatiebaan. In de afgelopen jaren is WerkBedrijf altijd bereid geweest om samen met de gemeente te bezien in hoeverre dit echt aan lokale omstandigheden ligt, of dat specifieke interventies vanuit WerkBedrijf dit kunnen oplossen.
2. (b) *We moeten expertise ontwikkelen en verankeren waar die het meeste effect sorteert voor onze inwoners.*

Op dit moment hebben wij onze expertise ten aanzien van arbeidsbemiddeling regionaal georganiseerd. Lokaal kennen wij diverse andere vormen van dienstverlening, waar ook veel mensen uit de Participatiewet een beroep op doen. Sinds 2019 werken wij ten behoeve van de doelgroep die (nog) niet is aangemeld bij WerkBedrijf met een participatiecoach. Zij activeert mensen en plaatsen hen waar mogelijk op vrijwilligerswerk. Zij werkt nauw samen met dienstverleners van WerkBedrijf.

WerkBedrijf is in 2021 gestart met het project 'Doe je mee?' in vier gemeenten (Nijmegen, Mook en Middelaar, Beuningen en Druten). In dit project wordt, in overleg met lokale consultants, een groot deel van de niet bij WerkBedrijf aangemelde uitkeringsgerechtigden gesproken. Daar wordt ook een vervolg aangekoppeld die deze mensen de dienstverlening biedt die bij hen past (zorg, participatie, schuldhulpverlening of arbeidsbemiddeling). Het project loopt door tot in 2024. Mogelijk geven de resultaten van dit project aanleiding om de taken en/of rolverdeling tussen WerkBedrijf en gemeenten te heroverwegen. Dit kan, op basis van tussentijdse resultaten, worden meegenomen in een nieuw op te stellen beleidskader dat gaat gelden vanaf 2024.
3. (d) *Dienstverlening zelf dient voorop te staan.*

Dat WerkBedrijf zich verantwoordt naar de betrokken gemeenteraden over de behaalde resultaten en inzicht biedt hoe die resultaten zijn behaald spreekt voor zich. De dienstverlening zelf, naar de betrokken inwoners, dient echter voorop te staan. Veel informatie over bemiddelbaarheid is "vloeiend" en bepaalt door een grote diversiteit aan factoren die zich niet altijd even makkelijk laten categoriseren of kwantificeren. Gemeenten mogen er vanuit gaan dat de dienstverleners van WerkBedrijf, in lijn met de gestelde regels en beschikbare instrumenten, hun dienstverlening altijd zoveel als mogelijk op maat snijden voor een optimale match tussen kandidaat en ondernemer. Verdere detaillering van indicatoren, en daarmee de omvang en zorgvuldigheid in registratie die dit vraagt, dient altijd goed te worden

Openbaar

Zaaknummer: 70786

afgewogen tegen welke verbetering het daadwerkelijk mogelijk maakt in de dienstverlening die wij bieden.

Financiële gevolgen

Er zijn geen financiële gevolgen.

Communicatie

Communicatie over het eindrapport ligt in eerste instantie bij de MGR zelf.

Inwonersparticipatie

De kandidatenraad van WerkBedrijf evenals diverse ondernemers zijn betrokken bij het onderzoek.

Uitvoering of Vervolgstappen

- Onze reactie (bijlage 1) uiterlijk 15 maart toesturen aan het DB van de MGR
- Het DB legt de reacties van de verschillende gemeenten voor aan het algemeen bestuur, voorzien van een implementatietraject
- Het proces loopt, afhankelijk van het besluit van het algemeen bestuur, verder; hierbij zal rekening worden gehouden met de verschillende bevoegdheden van alle betrokken organen.
- Lokaal zullen we ook over dit rapport in gesprek gaan met onze consulenten en de consulenten van WerkBedrijf die specifiek bij onze gemeente zijn betrokken.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel Advies

Niet van toepassing.